

Poptávka a poptávané množství

přednáška č. 3

Poptávané množství

- způsobeno změnou ceny
- posun po křivce poptávky
 - $\downarrow P \Rightarrow \uparrow Q_D$
 - $\uparrow P \Rightarrow \downarrow Q_D$
- dochází k tzv. důchodovému efektu
 - za stejný důchod si spotřebitel může při $\downarrow P$ koupit více a při $\uparrow P$ méně

Změna poptávky

- způsobeno:
 - změnou nominálního důchodu
 - změnou ceny jiných statků
 - substitutů
 - komplementů
 - ostatními důvody
- posun křivky poptávky

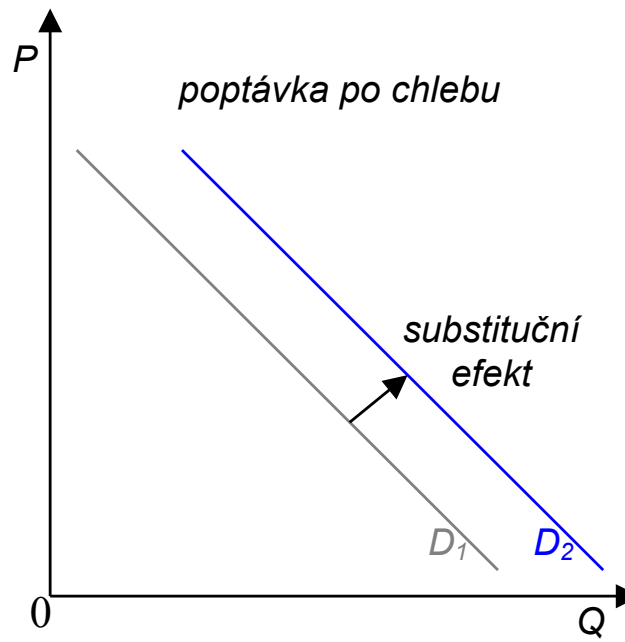
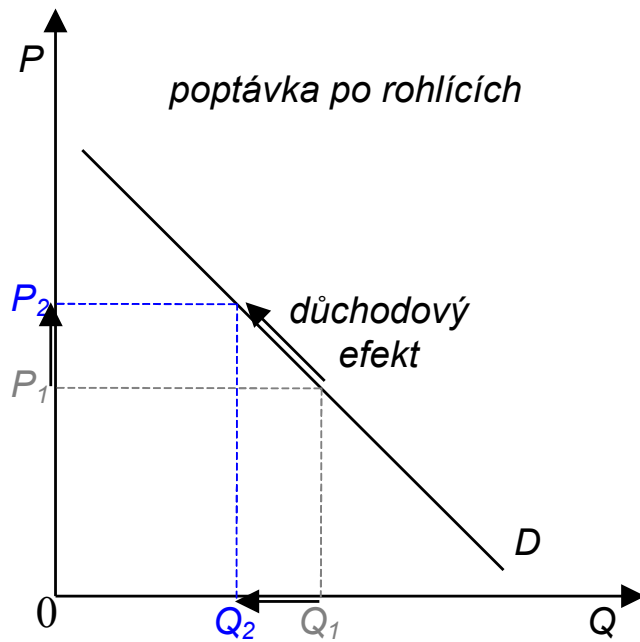
Změna nominálního důchodu

- \uparrow spotřebitelům důchod, může spotřebitel při dané ceně koupit více ($\uparrow D$); \downarrow spotřebitelům důchod, může spotřebitel při dané ceně koupit méně ($\downarrow D$)
- nefunguje u méněcenného zboží, zde \uparrow důchodu vyvolá pokles ochoty zboží nakupovat ($\downarrow D$), příklad: tesco nudle, zboží z tržnice apod.

Změna ceny jiných zboží

1. změna ceny substitutu
 2. změna ceny komplementu
- substitut – zboží, které může být nahrazeno jiným zbožím
 - komplement – zboží, které spotřebitel spotřebovává spolu s jiným zbožím

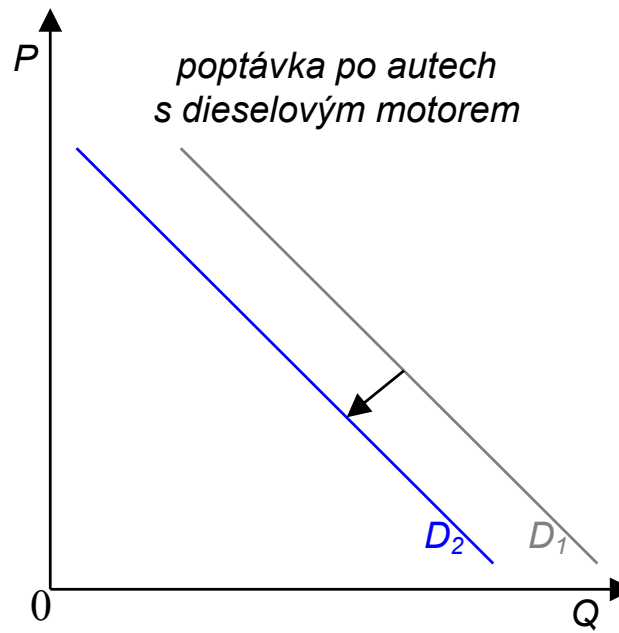
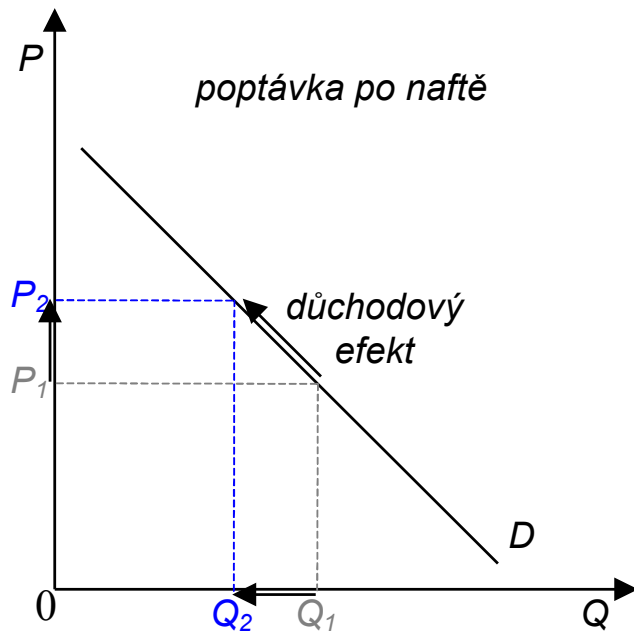
Změna ceny substitutu

Změna ceny substitutu

- $\uparrow P$ statku A (rohlík) $\Rightarrow \uparrow D$ po statku B (chleba), který je substitutem k A (*část spotřebitelů přejde od rohlíků k chlebu*)
- $\downarrow P$ statku A (pepsi) $\Rightarrow \downarrow D$ po statku B (mirinda), který je substitutem k A (*část spotřebitelů přejde od mirindy k pepsi*)

Změna ceny komplementu

Změna ceny komplementů

- $\uparrow P$ statku A (nafta) \Rightarrow $\downarrow D$ po statku B (auto), který je komplementem k A
(spotřebitelé přestanou kupovat auta na naftu, protože je nafta drahá)
- $\downarrow P$ statku A (catridge) \Rightarrow $\uparrow D$ po statku B (tiskárna), který je substitutem k A
(spotřebitelé budou nakupovat tiskárny, protože tisk je levný)

Jiné důvody změny poptávky

- změna preferencí (*roste poptávka po legínách, neboť jsou módní*)
- změna demografické struktury (*roste poptávka po zdravotních službách, neboť stárne populace*)
- ...

Specifická poptávka

- mezi specifické poptávky patří situace, kdy růst ceny vyvolá růst poptávaného množství (neplatí zákon klesající poptávky), např. akcie, byty

Pružnost (elasticita) poptávky

1. cenová elasticita
2. důchodová elasticita

Cenová elasticita poptávky

- obecně platí, že $\uparrow P \Rightarrow \downarrow Q_D$ a naopak
- zároveň platí, že $\downarrow Q_D$ při $\uparrow P$ může být různý
- cenová elasticita určuje, o kolik % vzroste Q_D při poklesu P o 1 % (o kolik % klesne Q_D při růstu P o 1 %)

Cenová elasticita poptávky

$$e_{PD} = \frac{\frac{Q_2 - \lambda_1}{Q_2 + \lambda_1} - \frac{P_2 - \lambda_1}{P_2 + \lambda_1}}{2}$$

$e_{PD} > 1$ pružná D (elastická)

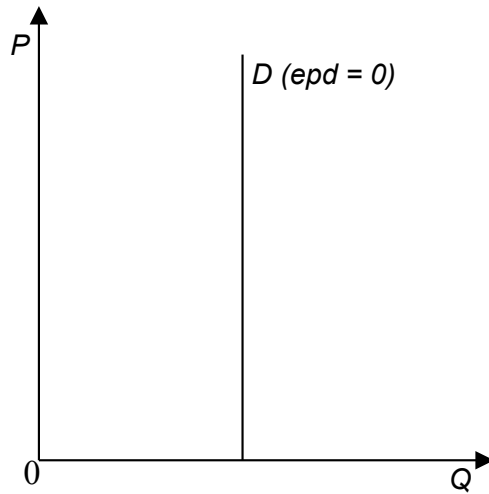
$e_{PD} < 1$ nepružná D (neelastická)

$e_{PD} = 1$ jednotkově pružná D
(jednotkově elastická)

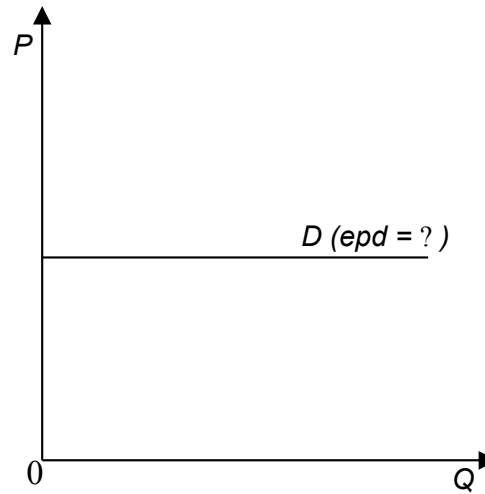
Cenová elasticita poptávky

- elastická poptávka
 - $\uparrow P$ o 5 % vyvolá $\downarrow Q_D$ o více než 5 %
- neelastická poptávka
 - $\uparrow P$ o 5 % vyvolá $\downarrow Q_D$ o méně než 5 %
- jednotkově elastická poptávka
 - $\uparrow P$ o 5 % vyvolá $\downarrow Q_D$ právě o 5 %

Krajní případy cenové elasticity

Dokonale nepružná poptávka

Dokonale pružná poptávka

Důležitost cenové elasticity pro výrobce

- cenově elastická poptávka
 - $\downarrow P$ vyvolá takový $\uparrow Q_D$, že tržba vzroste
- cenově neelastická poptávka
 - $\downarrow P$ vyvolá pouze takový $\uparrow Q_D$, že celkově tržba klesne
- cenově jednotkově elastická poptávka
 - $\downarrow P$ vyvolá přesně takový $\uparrow Q_D$, že celkově se tržba nezmění

Co ovlivňuje elasticitu poptávky

- postavení ve spotřebním koši
 - zboží denní spotřeby – neelastická poptávka
 - luxusní zboží – elastická poptávka
- dlouhodobost spotřeby
 - zboží krátkodobé spotřeby – neelastická poptávka
 - zboží dlouhodobé spotřeby – elastická poptávka

Důchodová elasticita

- důchodová elasticita určuje, o kolik % vzroste Q_D při růstu I o 1 % (o kolik % klesne Q_D při poklesu I o 1 %)
- důchodová elasticita určuje, jak se změní Q_D při změně důchodu (I)

Důchodová elasticita

$$e_{ID} = \frac{\frac{Q_2 - \lambda_1}{Q_2 + \lambda_1} - \frac{I_2 - \lambda_1}{I_2 + \lambda_1}}{2}$$

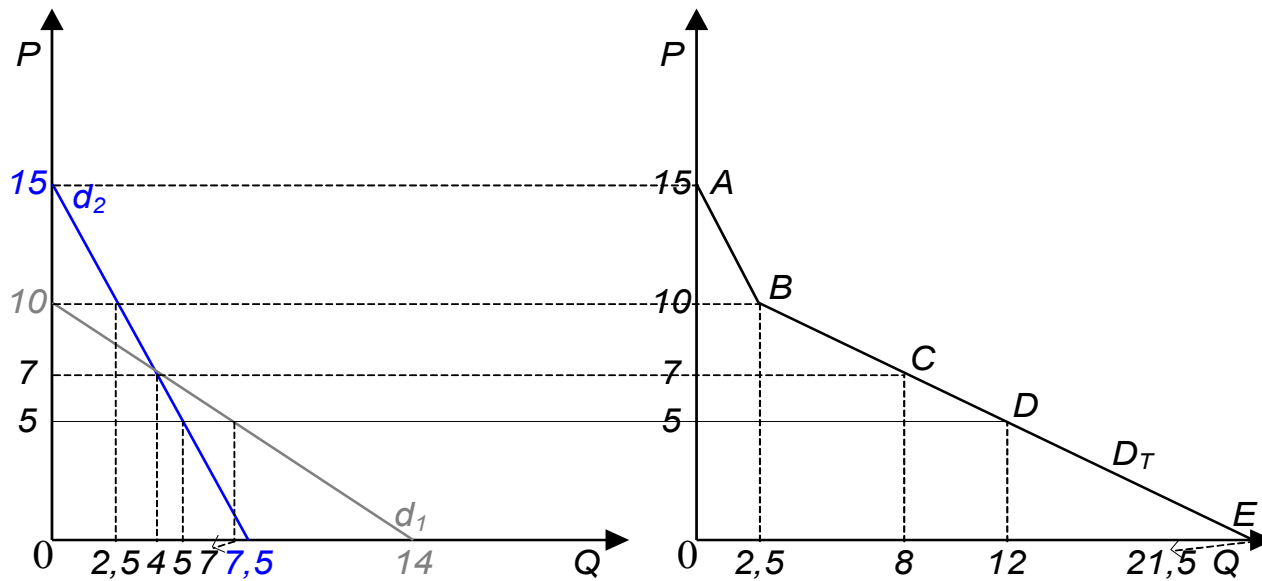
$e_{DI} > 0$ normální statky

$\Delta Q_D > \Delta I$ luxusní

$\Delta Q_D < \Delta I$ nezbytné

$e_{DI} < 0$ méněcenné statky

Individuální a tržní poptávka

Tržní poptávka je součtem individuálních poptávek.